

П. Г. Удхаус

През огън и вода

Току-що бе приключил тазгодишният традиционен концерт, изнесен от членове на „Търтеите“ в пушалнята, и единодушната присъда на малката, но качествена групичка, стекла се след това в бара за по чашка, бе, че бисерът на програмата несъмнено се явява изпълнение номер шест – умопомрачителният хумористичен диалог, изнесен от Сирил (Барми) Фотърингей-Фипс и Реджиналд (Понго) Туисълтън-Туисълтън. Както Сирил с великолепната червена брада, така и Реджиналд с още по-ефектните зелени бакенбарди се бяха показали, по мнение на всички присъстващи, на върха на превъзходната си форма. С искрящите си остроумия и енергични артистични средства те от самото начало бяха сграбчили публиката за сърцата.

– Всъщност – каза един Образ – смело мога да твърдя, че надминаха дори себе си от миналогодишния концерт. Номерът им се е задълбочил и е станал по-зрял.

Замислена Скица кимна разсеяно с глава.

– И аз останах с това впечатление. Работата е там, че неотдавна двамата преминаха през изпитание, което остави дълбоки следи в тяхната душевност. Да не говорим, че за една бройка да им провали номера. Не знам дали някой от вас си дава сметка, но по едно време те бая се замисляха дали да не плюят на всичко и изобщо да зарежат сцената.

– Какво!

– Честна дума. Бяха на косъм от решението да духнат под опашката на врънатата си публика. Пагубни чувства се бяха зародили помежду им. Да ви кажа правичката, те дори не си говореха.

Слушателите откровено не му повярваха. Те не пропуснаха да го оборят с довода, че между двамата артисти винаги е съществувало такава... какво му се вика. Един начетен Симпатията дори спомена, че били неразделни като онзи, как му беше името, и другия, забравих как се казваше.

– Въпреки това – настоя Образът, – говоря самата истина и се позовавам единствено на факти от официалното комюнике. Преди не повече от две седмици, ако Барми бе попитал Понго: „Коя беше дамата, с която те видях вчера на улицата?“, Понго не би му отвърнал: „Не беше дама, а собствената ми жена“, а само би повдигнал високомерно вежди и би се извърнал демонстративно.

Хармоничните им отношения (продължи Образът) бяха стъпкани в прахта от жена, както сами се досещате. Анджелика Бриско ѝ е името, щерка на преподобния П.П.Бриско, духовен пречиствател на селячеството в едно населено място, наречено Мейдън Егсфорд в графство

Съмърсетшир. Селцето е на пет-шест мили от прочутия курорт Бридмут-на-морето, където Барми и Понго я зърнали за пръв път в бакалията на господата Торп и Уиджъри.

Намирали се в Бридмут отчасти, за да поиграят голф, но главно за да останат насаме, отдалечени от всякакви столични изкушения, та да могат да се съсредоточат върху репетициите и да излъскат комичния диалог, на който преди малко станахме свидетели. Сутринта, когато започва разказът ми, те се отбили в бакалията на Торп и Уиджъри да се позапасят с някои стоки от първа необходимост. А там едно момиче – тъй прелестно, че те се втечнили на място – тъкмо пазарувало пушен бекон. Докато двамата стояли и се зверели, девойката заръчала на мъжа зад тезгяха:

– Това е всичко. Изпратете покупките на госпожица Анджелика Бриско във Викарията на Мейдън Егсфорд.

И си тръгнала, а Барми и Понго, и двамата подвластни на необоримо вътрешно убеждение, че са били тряснати от гръм и мълния, си купили замислено няколко консерви риба и напуснали магазина.

Остатъка от деня прекарвали, без да разменят и дума, а след вечеря Понго се обърнал към Барми:

– Такова... Барми... А Барми рекъл:

– Ъ?

А Понго казал:

– Барми... таквот... много ми е неприятно, но се налага да отскоча за ден-два до Лондон. Внезапно си спомних, че има една работа, която само аз мога да свърша. Нали няма да се сърдиш, ако останеш известно време сам?

Барми едва-едва обуздал радостта си. Само две минути след като зърнал момичето, вече бил взел твърдото решение, че е наложително да измисли начин да се отправи незабавно към Мейдън Егсфорд и да я опознае по-отблизо. Проблемът, който го дразнел през целия ден, бил къде да дене трупа на Понго.

– Ни най-малко – сърдечно откликнал той.

– Ще се върна при първа възможност.

– Недей да бързаш – загрижено го заубеждавал Барми. – Ако искаш да знаеш, нашият номер само ще спечели от няколко дни отдих. Всеки професионалист ще ти каже, че няма нищо по-страшно от пререпетирането. Затова върви и остани там колкото си искаш.

И така, на другата сутрин (денят бил събота) Понго се качил на влака, а по обяд Барми си стегнал багажа и отпратил към „Гъската и

Скакалецът“ в Мейдън Егсфорд. А след като си набавил стая и метнал багажа си вътре, с любовна светлина в очите и изплезен от жажда език се запътил право към бара на долния етаж, където първото нещо, изпречило се пред погледа му, бил Понго, беседващ с барманката.

И двамата не останали доволни от срещата.

– Здравсти – казал Барми.

– Здравсти – казал Понго.

– Тук ли си?

– Да. А ти?

– И аз.

– О! – казал Понго.

Пауза.

– Значи не си отишъл в Лондон? – попитал Барми.

– Не – казал Понго.

– О! – казал Барми.

– Ти май не си останал в Бридмут – забелязал наблюдателният Понго.

– Не – казал Барми.

– О! – казал Понго.

Пауза.

– Гледам, че си дошъл тук – казал Понго.

– Да – казал Барми. – Гледам, че и ти си дошъл тук.

– Да – казал Понго. – Странно съвпадение.

– Много странно.

– Е, наздраве – казал Понго.

– Наздраве – казал Барми.

И като пресушил чашата, той се опитал да демонстрира лекокрил непукизъм, ала настроението му било погребално. Като всеки проникателен мъж и той съумял да събере две и две и да пресее уликите, поради което му станало пределно ясно, че Любовта е докарала Понго в това селце и той, Барми, никак не одобрил това. Всъщност, както сподели с мен, именно в този момент у него се зародило първото мъгляво намерение да плюе на комичния диалог. Направо му се доповръщало при мисълта, че ще се наложи да попита такъв гаден гадник като Реджиналд Туисълтън-Туисълтън дали обича пуяк със зеле и да го халоса с чадър по главата, щом чуе отговора, че харесва приятеля си всякак.

След горния не особено комичен диалог разговорът им чувствително повехнал и не след дълго Понго се извинил сковано и се качил горе в стаята си. И докато Барми изслушвал разсеяно откровенията на

барманката относно пораженията, които краставиците нанасяли върху храносмилателната ѝ система, в заведението влязъл млад мъж и Барми незабавно мернал с набитото си око, че от врата му висяла вратовръзката на доброто старо училище.

Е, знаете как реагира човек на обществено място, щом зърне непознат, закичен с родната вратовръзка. Закриваш веднага с ръка своята и маневрираш рачешката към изхода, преди онзи да е установил идентичността на вратните украшения. Барми ловко извършвал всички тези препоръчителни процедури, когато барманката изрекла следните паметни слова:

– Добър вечер, господин Бриско.

И Барми спрял, замаян и бездиханен. Обърнал се към барманката и попитал с пелтеш шепот:

– Бриско ли казахте?

– Да, сър.

– От Викарията?

– Да, сър.

Барми се раздрусал като недожелана мерлуза. Мисълта, че е извадил неописуемия късмет да открие в брата на любимото момиче стар училищен другар, направо го обезсилила. В края на краищата, казал си той, докато свалял ръка от вратовръзката, нищо не скрепява дружбата по-силно от доброто старо училище. Срещнеш ли някого от доброто старо училище на непознато обществено място, казал си той, редно е веднага да се лепнеш за него и да започнеш да се побратимяваш.

С тази цел в ръка той се заприсламчвал към масата на новодошлия.

– Таквоз – започнал разговора. – Виждам, че носите...

Онзи нервно вдигнал ръка да закрие връзката, но разбрал, че вече е много късно за всякакви предпазни мерки. Усмихнал се тъжно и попитал Барми:

– Ще пийнете ли нещо?

– Благодаря, вече пия – отвърнал нашият човек. – Нали не възразявате да седна на вашата маса? Такава радост е да срещнеш съученик от доброто старо училище, нали?

– Ами... да.

– Аз май съм от доста по-късен випуск – продължил Барми, тъй като Бриско му направил впечатление на твърде напреднал в годините – двацет и осем не му мърдали. – Името ми е Фортърингей-Фипс. А вашето май е Бриско?

– Да.

Барми преглътна няколко пъти.

– Ъ... А... Хм... Ако не се лъжа, вчера срещнах сестра ви в Бридмут – казал той и нежно се изчервил.

Всъщност не се изчервил нежно, а направо заплющял мощно като знамето на призрака, дето бродел из Европа. Онзи го загледал втрещено и Барми проумял, че тайната му вече не е никаква тайна.

– Вчера сте я видели в Бридмут, така ли?

– Да.

– А днес сте вече тук?

– Ъ... да.

– Виж ти – замислено изрекъл старият училищен другар.

Настъпила пролука в разговора, която Барми запълнил с поредица безуспешни опити да преглътне заседнала риба кост.

– Трябва да се запознаете с нея – изведнъж казал Бриско.

– Много бих искал – прошепнал пресипнало Барми. – Зърнах я само за миг, докато тя купуваше два килограма пушен бекон, но ми направи впечатление на очарователно момиче.

– Такава си е.

– Почти не я забелязах – продължил Барми, – но ми се стори доста симпатична.

– Да, да.

– Мимолетно я мернах, нали разбирате, но не бих се учудил, ако се окаже носителка на богата и добродетелна душа. Всъщност – заключил Барми, окончателно изгубил контрол над себе си, – едва ли ще сгреша, ако я опиша като неземно божествена.

– Трябва на всяка цена да се запознаете с нея – повторил мъжът. После изведнъж поклатил глава. – Впрочем не, няма смисъл.

– Как така? – проблеял Барми.

– Ами ще ви кажа. Знаете ги какви са момичетата. Палят се по разни неща и много страдат, ако някой им се присмее. Тъй като е дъщеря на свещеник, Анджелика понастоящем е изцяло погълната от предстоящия училищен празник, който се провежда всяка година по това време. А аз от пръв поглед виждам що за човек сте – остроумен, хаплив, ироничен. Сто на сто ще пуснете нещо заядливо по адрес на училищното празненство и макар че тя ще се посмее на остроумната ви забележка, съществото ѝ ще бъде дълбоко наранено.

– Ама на мен и през ум...

– Да допуснем, че не го сторите. Да допуснем, че изречете нещо ласкаво по адрес на училищния празник. Тогава знаете ли какво ще ви

сполети? Ще ви кажа какво. Преди да се усетите, тя ще се е вкопчила в ревера ви и ще ви е убедила да ѝ помогнете в организацията. Няма да устоите на настойчивите ѝ молби. И ще пукнете от скука.

Барми се разтресъл. Нещата се развивали от хубаво към прекрасно и надхвърляли и най-дивите му надежди.

– Да не би да се опитвате да кажете, че тя ще ми позволи да ѝ помагам в организирането на училищния празник? – мълвял той с пресъхнали уста.

– Нали не сте луд да приемете?

– Би ми доставило върховно удоволствие.

– Е, щом така смятате, нищо по-лесно от това да ви го уредя. Тя всеки момент ще мине отгук, за да ме вземе с колата си.

И действително само след две минути през отворения прозорец звъннало сребристо гласче, приканващо стария училищен другар, който, както се оказало, отговарял на името „Гнусльо“, бързо да се омиа оттам, защото гласчето нямало намерение цяла нощ да виси пред селските кръчми.

И така, на излизане Гнусльо забърсал и Барми и ето – отпред чакала Тя, зад кормилото на двуместна кола. Барми бил представен, момичето се усмихнало широко, Барми се усмихнал широко, Гнусльо казал, че Барми умира от желание да помогне в подготовката на училищния празник, момичето пак се усмихнало широко, Барми пак се усмихнал широко... След малко колата потеглила, а последните Нейни думи били напомняне, че мероприятиято започва в понеделник точно в два часа.

По време на вечерята Барми и Понго порепетирали диалога. Практиката им била докато се хранят, да усъвършенстват номера си, защото били установили, че дъвченето изостря интелекта им. Ала тази вечер липсата на ентузиазъм се забелязвала и с невъоръжено око. Помежду им царяла подчертана леденина. Понго започнал с репликата, че леля му се оплаквала от ревматизъм, а Барми отвърнал вяло, че кой не би се оплаквал при това положение. Барми казал, че баща му не можел да посрещне разноските си, а Понго рекъл умряло, че в такъв случай не бивало да ходи на гарата. Ала предишният живец го нямало вече. Тъкмо били провели ченета, отдадени на намусено мълчание, когато вратата се отворила и барманката провряла глава в процепа.

– Госпожица Бриско току-що остави за вас съобщение, господин Фипс – казала тя. – Заръча да отидете преди два часа. Един и петнайсет щяло да е най-добре, защото винаги имало какво да се върши в последния момент.

– Дадено – отвърнал Барми леко смутен, тъй като чул как приятелят му рязко всмукал въздух.

– Ще ѝ предам – казала барманката.

И тя се оттеглила, а Барми установил, че очите на Понго се опитват да прогорят в него дупки като със сярна киселина.

– Какво беше това? – изсъскал Понго.

Барми се опитал да махне нехайно с ръка.

– Ами нищо особено. Просто местният училищен празник. Дъщерята на тукашния викарий¹ – някоя си госпожица Бриско – много ме моли да намина в понеделник и да ѝ помогна да се справи с организацията.

Понго се заел да скърца със зъби, но бил възпрепятстван от картофа в устата си. Затова впил ръце в масата, докато кокалчетата му видимо побелели.

– Правилно ли разбирам, че си се промъкнал зад гърба ми и си додал с гнусното си присъствие на горката госпожица Бриско? – поискал да знае той.

– Не ми допада тонът ти, Реджиналд.

– Не ми говори за тонове! Тонът си е моя грижа! От всички долни псета ти се оказа най-долното! Значи това означава за теб нашето приятелство? Мъкнеш се тук и се опитваш да ми отнемеш любимото момиче.

– Ама такава...

– Достатъчно!

– Ама чакай...

– Не желая повече да те слушам!

– Ама, дявол да го вземе, аз също я обичам. Какво съм виновен, че и ти си падаш по нея? Все пак, ако един мъж обича едно момиче и друг мъж също обича момичето, не можеш да очакваш от мъжа, който обича момичето, да се разкара от пътя само защото по някаква случайност познава мъжа, който също обича момичето. Когато се намеси Любовта, всеки трябва сам да се грижи за интересите си. Да си видял Ромео да зарязва Жулиета, за да послужи на близък приятел? Ха! Затова не виждам...

– Ако обичаш! – вдигнал ръка Понго.

Настъпило мълчание.

– Ще те затрудня ли много, Фортърингей-Фипс, ако те помоля да ми подадеш горчицата?

– Ни най-малко, Туисълтън-Туисълтън.

---

1. Викарий – енорийски свещеник в англиканската църква. – Б. пр.

Много е неприятно да не си говориш със стар приятел. А да си заточен в плесенясалата кръчма на забутано селце в компанията на стар приятел, с когото не си говориш, е направо отврат. Отвратта става дваж по-отвратителна, ако денят се случи да е неделя.

Мейдън Егсфорд, като повечето английски села, не е в най-препърчителната си форма в неделя. След като си се разходил по Главната улица и си погледал Юбилейната Поилня за Домашни Животни, не ти остава нищо друго освен да се прибереш в стаята си и после пак да излезеш, за да се разходиш по Главната улица и да погледаш още малко Юбилейната Поилня за Домашни Животни. Ще получите груба представа за състоянието, в което изпаднал Барми Фортърингей-Фипс към края на неделния ден, когато ви кажа, че звукът на църковните камбани, призоваващ към вечерна служба, го изстрелял от „Гъската и Скакалецът“ с изплезен език, сякаш по улицата минавала пожарна кола. Мисълта, че най-сетне в Мейдън Егсфорд ще се случи нещо, което не набляга на мотива с Юбилейната поилня за домашни животни, го възбудила неимоверно. С три скока се озовал на една от скамейките. А когато проповедта започнала, в гърдите му взели да бушуват необясними чувства.

Лете по вечерно време в селските църкви има нещо, което оказва мощно въздействие и върху най-закоравелите душевности. Вратата била оставена отворена и вътре прониквали ароматите на лавандула, липа, стари моми и палави пчели, които се гъделичкали из венчелистчетата. Постепенно властни сантиментални вълни погълнали Барми и както седял и слушал Първия урок, той изведнъж станал нов човек.

Урокът бил почерпен от оная глава в Стария завет, където Малелеил родил Иареда, а Иаред, след като живял седемстотин и петнайсет години, родил Еноха. И повлиян от красотата на думите и миролюбието на обкръжението, Барми внезапно се оказал подвластен на едно огромно угризение на съвестта.

Не се бил отнесъл както подобава (упрекнал се той) към милия стар Понго. Милият стар Понго бил скандално известен със своята всеобща святост и трудно можело да се намери по-готин тиквеник от него в цял Лондон, а ето че той, Барми, предумишлено го бил изместил със зъби и лакти от сърцето на любимото момиче. Въртял кални номера на този мил стар Понго, с когото били дупе и гащи още от времето, когато носели еднакви блейзъри в Итън и братски споделяли и последния си шоколад с бадеми, стафиди, лешници и парченца пралини. Редно ли било това? Справедливо ли било? Нима Малелеил би постъпил по подобен начин с Иареда, или Иаред би погодил такъв номер на Еноха?

Отговорът, от който нийде не можел да се дене, бил отрицателен.

Когато петдесетминутната проповед на викария достигнала своя край, от светилището излязъл един различен, духовно по-силен Барми, един променен, по-свят Сирил Фортърингей-Фипс. Той бил взел Голямото решение. То, решението, щяло да наемете на пух и прах сърцето му и да превърне остатъка от живота му в ненужна дрипа, ала това ня-мало да го разколебае да се оттегли от непристойната борба и да отстъ-пи момичето на Понго.

Същата нощ, докато похапвали заедно, Барми си прочистил гърло-то и погледнал през масата към Понго със сладостно-тъжна усмивка.

– Понго – казал той.

Другият вдигнал размътен поглед от пържолата с картофите.

– Желаяш ли да ми кажеш нещо, Фортърингей-Фипс?

– Да – отвърнал Барми. – Преди малко изпратих една бележка на госпожица Бриско, с която я уведомявам, че няма да присъствам на учи-лищното празненство и споменавам, че ти ще ме заместиш достойно ка-то неин помощник. Вземи я, Понго, приятелю. Тя е твоя. Аз оттеглям кандидатурата си.

Понго се оцъклил. Цялостното му поведение претърпяло забележи-телна промяна. Също като трапистки монах², внезапно осенен от реше-нието да плюе на трапизма и да го удари отново на живот.

– Ама таквоз, това е направо благородно – трогнал се той.

– Не, не, моля те.

– Честна дума! Това е... ами такава!

– Желая ти много, много щастие.

– Благодаря ти, старче.

– Много, много, много щастие.

– И още как! Има си хас! Едно ще ти кажа обаче – през идните го-дини за теб винаги ще има вилица и нож на нашата трапеза в малката ни къщурка. Ще втълпя на децата да свикнат някак си да ти викат чичо Барми.

– Благодаря ти. Много ти благодаря.

В този миг барманката влязла и връчила на Барми някаква бележка. Той я прочел и я смачкал.

– От Нея ли е? – попитал Понго.

– От Нея.

---

2. Монасите от католическия орден на трапистите дават обет за мълчание и въздържа-ние от месна храна и спиртни напитки. – Б. пр.

– Пише, че напълно разбира и прочее?

– Да.

Понго замислено съдвикал парче сирене. Явно мисълта му следвала някакъв свой си поток.

– Ако питаш мен – обадил се след време, – редно е да се прави отбивка от цената на церемонията, когато се жениш за свещеническа щерка.

– Прав си.

– Дори би трябвало изобщо да не те таксуват.

– Нищо чудно да е така.

– Не че се влияя от подобни съображения – пояснил Понго. – Любовта ми е чиста като вода ненапита. Но един женен мъж трябва да мисли отрано за издръжката на многолюдната си челяд.

– Прав си – съгласил се Барми.

Трудно му било да владее гласа си. Бил излъгал приятеля си във връзка с бележката. Анджелика Бриско всъщност пишела, че щом като е решил да се измъкне от училищното празненство, тя не възразявала, но много би искала той да ръководи излета на Селските Майки, който се провеждал всяка година на същия ден. Трябвало да ги придружава някоя личност с чувство за отговорност, а куратът си бил навехнал глезена след падане от табуретка в ризницата, макар че от бележката не ставало ясно какви ги е вършел куратът върху табуретка в ризницата.

Барми бил вещь по четенето между редовете. Той разбрал какво се опитва да му каже. Неговият фатален чар си бил свършил пагубното дело и момичето било хлътнало безвъзвратно. Друго обяснение не пасвало на фактите. Нелепо било да се мисли, че изборът ѝ би паднал върху него ей така, безразборно. Тук ставало дума за мероприятие от изключителна важност. За гвоздеа на селската година. Всеки би могъл да оплеска училищното тържество, ала Анджелика Бриско би сложила начело на годишния излет на Селските Майки само мъж, комуто вярва безрезервно... когото уважава от все душа и сърце... когото... обича.

Той въздъхнал. Каквото било писано, щяло да се случи. Той добросъвестно бил направил всичко по силите си, за да се оттегли в полза на приятеля, ала Съдбата била по-силна от него.

Срещал съществени затруднения (продължи Образът) при всеки свой опит да изтръгна от Барми какво всъщност се е случило по време на годишния излет на Селските Майки от Мейдън Егсфорд. Докато ми разказваше историята, той непрестанно бе разтърсван от спазми на

неизлечима болка. Чак след четвъртия коктейл стана що-годе членоразделен и с вкаменени от ужас очи все пак съумя да ми даде някакъв свързан отчет. Макар че всяка дума бе кървяща рана в чувствителната му същност.

Мероприятието, доколкото съумях да установя, започнало кротко и дисциплинирано. Шестнайсет индивида от женски пол се покатерили в автобуса, изпратени на вратата на Викарията лично от преподобния П.П.Бриско. Под неговото строго и бдително око Хорът на Красавиците пазел боязливо и благопристойно поведение. Барми през живота си не бил виждал по-сладуреста и богоугодна глутница майки. Единственото му притеснение в този момент било да не би следобедът да се окаже прекалено отегчителен. Опасявал се да не би да си изкълчи ченето от прозявки.

Излишни опасения. Никак дори не скучал.

Подопечните му, както споменах, започнали излета в дух на благоприличие и възвишена сладост. Затова Барми се изумил от промяната, която нанесли върху Майките първите петдесет метра отдалеченост от Викарията. В мига, в който жилището на преподобния се изгубило от полезрението им, поведението на шестнайсетте занাপодобявало отпушено шампанско след силно разклащане на бутилката. Първото подсещане, което Барми получил, че купонът няма да се провежда в рамките на набелязания график, било когато една Майка с розова шапка уцелила минаващ велосипедист с презрял домати и го пратила в канавката. При което всичките шестнайсет Селски Майки зацвилили от радост като демони в ада и явно преценили, че това ще да е официалното отпочване на военните действия.

Сега, когато Барми е в състояние да обърне спокоен взор назад, той твърди, че би могъл да намери някакво оправдание за буйството на тази женска паплач. Ако си затворен целогодишно в Мейдън Егсфорд с единствената перспектива да переш долното бельо на челядта и да не закъснееш за вечерната служба, ти, естествено, си склонен да се поразпуснеш в дни на празнична отмора. Но тогава той не разсъждавал по този начин и душевната му агония била ярко проявена.

Ако има нещо, което Барми като истински английски джентълмен да мрази от все душа и сърце, това е да се набива на очи и да прави впечатление. А ако има нещо, което неизбежно те спохожда в автобус с шестнайсет Селски Майки на зряла възраст, които редуват пеенето на песни от ненужно закачливо естество със замерянето на невинни минавачи с домашно печени курабии, това е набиването на очи и правенето

на впечатление. В тази връзка, каза той, просто не можел да изтрие от съзнанието си спомена за една Майка с очила и бомбе (задигнато от шофьора на превозното средство), чийто словесен стил бил заимствай директно от Рабле.

Една от поредните прекомерно солени изяви на майчинството в автобуса най-сетне го предизвикала да се осмели да издигне глас в остър протест.

– Ама моля ви, все пак, нали разбирате, как така, аз такава – казал Барми и още докато се изразявал, усетил, че упрекът му би могъл да се облече и в по-добра лингвистична форма.

Ала колкото и да била куца жалбата му, тя предизвикала сензация, която може да се опише единствено като неопишуема. Майки се спогледали с други Майки, вежди се повдигнали изумено, въздух бил поет шумно през стиснати зъби.

– Млади момко – изсъскала Майката с розовата капа, която се била самоизбрала за официален говорител, – ако обичаш да си мериш приказките и да си държиш езика зад зъбите.

– Ама че нахалник! – додала втора Майка, а трета го нарекла убиец на всяка радост.

– Повече да не съм ти чула гласа! – заключила розовата шапка.

– Ъхъ! – подкрепили я останалите.

– Вчерашно таквоз, ще знаеш – не мирясвала онази с бомбето и единодушният кикот дал да се разбере, че кръжецът е намерил забележката за крайно уместна и добре формулирана.

Барми се кротнал. Взел да съжалява, задето на времето след завършването на университета не се поддал на увещанията на цялата си рода да стане курат. Куратите са специално обучени да се справят с подобни положения. Един суров и корав курат, плюещ цинично през ъгълчето на устата, на бърза ръка би видял сметката на тези Майки, мислел си тъжно той. Би свирил на тях като на струнен инструмент или по-точно като на шестнайсет струнни инструмента. Ала Барми, който си останал неръкоположен, бил крайно безпомощен.

Толкова безпомощен, че когато открил, че са се запътили към Бридмут-на-морето, той нищо не можел да направи. От личната уста на викария бил чул, че официалната програма включва експедиция до съседното село Бодсфорд Мортимър, където имало прекрасни руини на стар манастир, представляващи огромен историко-научен интерес, последвана от посещение в местния музей (основан и подарен на селото от покойния сър Уондъсбери Пот) и, след като Майките поплетат малко на

чист въздух, завръщане у дома. А ето че целокупното настроение в автобуса клоняло към увеселителния парк на пристанището в Бридмут. И макар цялото същество на Барми да се бунтувало категорично при мисълта за шестнайсет вакханки, пуснати да се вихрят на воля из увеселителен парк, на него не му стискало да произнесе и една думичка.

Точно в този момент, каза ми той, пред измъченото му въображение изникнало видението как в този морен летен следобед Понго се размотава щастливо с ръце в джобовете из селския парк, отдаден на кротките радости на училищното празненство.

Що се отнася до конкретните събития в увеселителния парк, Барми ме помоли да се задоволя само с общи линии. Каза, че дори сега, след толкова време, не било по силите му да извиква спомена. Призна, че бил озадачен от психологическата страна на протичащото. Тези Майки, недоумяваше той, би трябвало да са имали собствени майки, които от найранна възраст да са им втъпчили каква е разликата между доброто и злото. Конкретно визираще една Майка със сиво наметало и проявите ѝ при апарата за мерене на сила. Отказа да сподели подробностите, но според него тази жена определено му направила впечатление, че живее за едно-то удоволствие.

Някои неприятности със собственика на увеселителния парк принудили безотговорната компания да го напусне и да се прехвърли на плажа. Пререканието, довело до прогонването, било от чисто финансов характер. Собственикът твърдял, че една Майка с басмяна рокля на цветя платила за въртележката веднъж, а се возила единайсет пъти. Барми бил насила въвлечен в спора и с него се отнесли доста грубо, което силно го огорчило, още повече, че на път за плажа Майката с басмяната рокля на цветя му обяснила как цялата работа била едно голямо недоразумение. Същност тя била платила два пъти, а се возила дванайсет пъти.

Така или иначе той въздъхнал с облекчение, когато извел трупата си от парка. Дори преценил, че насиненото му око е ниска цена за подобно отървяване. Духът му направо се извисил облекчено, ала в този миг шестнайсетте Майки надали дружен рев и се юрнали към платноходката, чакаща някой да я наеме, като пътъом помели и Барми. Докато се усети какво става, всички били в открито море, преполовили залива, носени волно от хапливия бриз. Той, естествено, спрял да духа като по команда в мига, в който се отдалечили достатъчно от брега, с едничката цел да направи интересен живота за клетника, принуден да седне на веслата.

Клетникът, то се знае, бил Барми. Вярно, че там присъствал някакъв мъж, отговарящ за платноходката, ала той, макар и проста, необработена душа, имал достатъчно акъл в главата да не се хване да гребе до брега. Барми плахо повдигнал пред него въпроса, но онзи казал, че трябва да отговаря за кормилото, а когато Барми изтъкнал, че той умее да кормува, типът казал, че не може да повери ценната платноходка на някакъв си аматьор. След което запалил лула и се излегнал уютно върху свалените платна подобно на римски гуляйдджия сред меки възглавници. А Майките връчили на Барми две огромни весла, свалени от едновременна робска галера.

За човек, който не е пипал гребло, ако не броим неделните гонки в Оксфорд, Барми, според самия него, се справил великолепно, дори много добре, особено предвид факта, че Майките всячески му пречели. Те настоявали да пеят в хор „Да вдигнем наздравица, братя“, а тази мелодия, като оставим настрана аргумента, че според Барми на случая много повече прилягала песента на волжските бурлаци „Ей, ухнем!“, била изцяло в разрез с деликатния ритъм на неговото гребане. Седем пъти изпускал греблото и се обливал от главата до петите със солена и студена вода и седем пъти шестнайсетте Майки се смели гръмогласно и дружно като една Майка. С две думи, изключително болезнено преживяване в цялата богата смислова гама на думата „болезнен“. Да не забравяме, че първото нещо, което предприели Майките, щом стъпили на сушата, било да се отдадат безрезервно на песни и танци на народите, а обратното пътуване с автобуса се оказало буквално повторение на насамното. Затова ще се съгласите с мен, че когато привечер Барми докретал пълзешком до бара на „Гъската и Скакалецът“, той си бил заслужил запенената халба, която поръчал със сетен дъх.

Тъкмо я пресушил и махал с ръка за още, когато вратата на бара се отворила и вътре влязъл Понго.

Ако Барми не бил толкова преизпълнен със собствените си злочестини, той несъмнено би забелязал, че Понго не е в характерната си елегантна форма. Яката му висяла съдрана, косата му била проскубана, цялото му естество било изплескано с шоколад, а на ревера му се крепяла половин филия, намазана с конфитюр. Ала при вида на Барми така се възбудил, че запелтечил крамолно, преди още да си е поръчал насыщния джин с тоник.

– Браво, много ти прилича да ме накиснеш в подобно безобразие – били първите думи на Понго.

След първата халба Барми се чувствал почти човек, та бил в

състояние да отрони:

– Какви ги дрънкаш?

– Дрънкам ги за училищното празненство – едно продължил Понго.
– Дрънкам ги за пълчищата деца, до едно с омацани лепкави ръце, които бършат в дрехите ми. Дрънкам ги за... и недей за ми се звериш като болен шаран, Фортърингей-Фипс. Много добре знаеш, че си планирал цялата работа от начало до край. Твоето подло демонично мозъче е родило пъкления замисъл. Гонел си мръсната си цел да ме злепоставиш в очите на Анджелика. Светкавично си съобразил, че ако едно момиче види как мъжът на нейните мечти го гонят, след като са му завързали очите, пискливи деца, които го налагат с навити на руло вестници, то от любовта ѝ едва ли ще остане нещо за пред хората, Ха! – завършил Понго и си поърчал джина с тоника.

Барми бил стъписай от незаслужените яростни нападки, но запазил в достатъчна степен чувството за благоприличие, присъщо на всички Фортърингей-Фипсовци, за да съобрази, че спорът не бива да продължи наред селския мегдан. Ушите на барманката вече правели опити да се изтръгнат от гнездата си и да се наместват удобно досами двамата доскорошни приятели.

– Представа си нямам за какво става дума – казал, – но я си вземи чашата и ела в моята стая, за да продължим там разговора. Не мога да допусна да подмяташ из селските кръчми името на една дама.

– Кой подмята дамски имена?

– Ти. Току-що. Ако ти не го наричаш подмятане, то има по-изтънчени люде, които точно така го наричат.

И те се качили горе, а Барми затворил вратата.

– А сега – поискал да узнае, – какво беше това плещене?

– Казах ти вече.

– Пак ми кажи.

– И ще ти кажа!

– Само момент.

Барми се приближил на пръсти до вратата и рязко я бутнал. Чул се безпогрешният шум от падаща по стълбите барманка. Той пак затворил.

– Давай сега.

Понго пресушил джина и тоника.

– От всички мръсни номера, които един мъж е погаждал на друг мъж – започнал той, – твоето изнизване от училищното празненство и насосването ми в него ще бъде записано в летописите на Историята като най-мръсното. Сега вече си ми прозрачно ясен като черно на бяло. Знаел

си в каква светлина ще изглежда един мъж на училищно тържество и си се погрижил моята, а не твоята физиономия да бъде омаскарана с шоколад и налагана с вестници пред очите на Анджелика Бриско. А аз ти вярвах, когато ми снесе онази бълвоч за отказ от претенции и прочее. Божичко!

За миг, докато слушал тези слова, сачисването лишило Барми от речевите му способности. Ала бързо се окопитил. Щедрата му душа се запенила от негодувание при мисълта за това как алтруизмът му, как великата му саможертва били изтълкувани най-превратно.

– Що за дивотии! – ревнол той. – През живота си не съм чувал нищо по-гнило! Моите подбуди, когато те изпратих да празнуваш заедно с училището, бяха неподправено рицарски. Направих го с едничката цел да ти дам възможност да се подмажеш на момичето, без изобщо да се влияя от факта, че тя нивга не би могла да обикне оцъклено и пъпчиво недоразумение като теб.

Понго се стреснал.

– Оцъклено?

– Оцъклено.

– И пъпчиво?

– И пъпчиво.

– Недоразумение?

– Недоразумение. Ако искаш да знаеш, Туисълтън-Туисълтън, единственото препятствие по пътя на всяко твое ухаждане през идните години ще е цялостната ти липса на всякакъв намек за сексапил. Едно чувствително момиче като Анджелика Бриско няма защо да те гледа изплескан с шоколад, за да отскочи отвратена от теб. Тя го върши автоматично от пръв поглед.

– Така ли било?

– Така било.

– Нима? Е, нека те осведомя тогава, че въпреки всичко, което се случи, въпреки че тя ме видя в най-непривлекателната ми светлина, нещо тук вътре ми подсказва, че един ден Анджелика Бриско ще бъде моя!

– Искаш да кажеш моя. Аз мога да чета посланието в свенливите девически очи, Туисълтън-Туисълтън, и съм готов да се обзаложа на единайсет към четири, че преди да посрещнем новата година, аз ще вървя по църковната пътека ръка в ръка с Анджелика Фортърингей-Фипс. Не, обзалагам се на много повече. Трийсет и три към осем.

– Къде са парите?

– Ето ги.

– Давай тогава.

В този миг вратата се отворила.

– Извинете ме, господа – казала барманката.

Двамата съперници изпепелили с поглед натрапницата. Тя била охаранено момиче с добродушно лице и в момента потривала левия си крак, който очевидно я наболявал. Стълбите в „Гъската и скакалецът“ са доста стръмни.

– Простете, че се намесвам по този начин – продължила барманката, – но случайно дочух разговора ви и смятам за свой дълг да ви изясня един-два факта от съществено значение. Господа, всички залагания се анулират. Госпожица Анджелика Бриско е сгодена и скоро ще се омъжва.

Лесно можете да си представите ефекта от това изявление. Понго побързал да се грухне в единственото кресло, а Барми залитнал и добре че се подпрял на умивалника.

– Какво! – казал Понго.

– Какво! – казал Барми.

Барманката се обърнала към последния.

– Да, сър. Ще се омъжва за джентълмена, с когото разговаряхте долу в бара още първия следобед, когато пристигнахте.

Първоначалните й думи били накарали Барми да се почувства като скрита от шестнайсет Селски Майки, ала последвалите слова му донесли въздишка на облекчение.

– Не ставай магаре, добра ми стара барманко – сгълчал я той. – Та това беше братът на госпожица Бриско.

– Не, сър.

– Но името му е Бриско и ти собственоръчно ме осведоми, че е от Викарията!

– Да, сър. Той напоследък прекарва голяма част от времето си във Викарията, тъй като е заварен син на чичото на младата дама и е сгоден за нея от миналата Коледа.

Барми я изгледал строго.

– А защо не ме уведоми за това по-рано, глупава жено? С твоята дарба да подслушваш пред вратите сто на сто отдавна ти е станало ясно, че ние с този джентълмен сме дълбоко подвластни на чаровете на госпожица Бриско. Въпреки това си спотайвала фактите, принуждавайки ни да прахосваме ценно време и да се подлагаме на изживявания, които за една бройка да ни видят сметката. Съзнаваш ли, барманке, че ако беше

проговорила овреме, тук присъстващият ми приятел не би станал доброволна жертва на неназоваеми издевателства по време на училищния празник...

– Да, сър. Господин Бриско се чудеше как да се измъкне от участие в училищния празник, в чиято подготовка щеше да бъде въввлечен по настояване на госпожица Анджелика. Горкият джентълмен страшно си изпати миналата година на същото това тържество. Затова ме помоли да му направя услугата да не споменавам пред вас за годежа му с госпожица Бриско, защото, каза той, ако си изиграе умно картите и съблюдава нужната дискретност, в „Гъската и скакалецът“ бил отседнал един лапни-шаран, когото би могъл да извози да се нагърби вместо него с неапетитната задача. Щеше да ви стане много хубаво, сър, ако бяхте видели как грейна личицето му, докато изричаше тези слова. Много мил джентълмен е този господин Бриско и ние всички в селото ужасно го обичаме. Е, да не ви занимавам с повече приказки, че барът ме чака.

И тя се оттеглила, а след нея в стаята се възцарило измъчено мълчание.

– Все пак ни остава нашето Искуство – обадил се след време Барми и като прекосил стаята, потупал по рамото приятеля си. – Знам, че това е страшен удар...

Понго вдигнал лице от шепите, с които го бил захлупил. Затърсил с треперещи пръсти цигарите в джоба си. Очите му били като на току-що събудил се от невъобразим кошмар.

– А дали е удар? – попитал той. – Тези неща трябва да се оглеждат от всеки възможен ъгъл. Заслужава ли момиче, преднамерено допуснало един мъж да премине през ужасите на училищното празненство, да си скубя косите по него?

Барми се стреснал.

– Не бях се сетил за този аспект. Или пък момиче, хладнокръвно хвърлило един мъж в ноктите на Селските Майки.

– Напомни ми един ден да ти разправя за една игра, наречена „У дома ли е господин Смит?“, при която ти завират главата в чувал, а подрастващите те ръгат с пръчки.

– Аз пък да не забравя да ти споделя за Майката със сивото наметало, която си мереше силата на онзи апарат.

– Имаше едно хлапе на име Хорас...

– Като си спомня Майката с бомбето...

– Всъщност никъде не можем да се денем от факта, че допуснахме да изгубим способността си да мислим трезво и изплезихме езици по

едно момиче, чиято представа за другар в живота е едно просто „Ей, ти там!“, с което да се разпорежда както й скимне и което да предоставя за разтерзание на малолетното население на родното си село, без намек от милосърдие – с други думи, свещеническа щерка. Ако искаш да научиш тайната на щастливия и преуспяващ живот, Барми, приятелю, тя е „Стой настрана от свещеническите дъщери“.

– Дадено – веднага приел Барми. – Какво ще кажеш за предложението ми да наемем кола и незабавно да поемем към столицата?

– Гласувам с две ръце за. И ако желаем да се представим в най-добрата си форма на единайсето число от месеца, редно е още сега да възобновим репетициите.

– Колко си прав, старче.

– Не разполагаме с кой знае колко време.

– Никак дори. Имам една леля, която се оплаква от ревматизъм.

– Че кой не би се оплаквал на нейно място? Моят баща пък не може да си посрещне разноските.

– Не го пускай тогава да ходи на гарата. Чичо ми Джо е нагазил с двата крака.

– Горкичкият. Какво прави?

– Учи деца да плуват. Слушай, Понго, напоследък много мислих по въпроса. Тази година ти вземи зелените бакенбарди.

– Не, не, и дума да не става! Знам колко си привързан към тях.

– Вземи ги, честна дума. От вчера си мисля колко ще ти отиват.

– Барми!

– Понго!

Те си стиснали ръцете. Та думата ми беше (заклучи Образът), че дружбата им мина през огън и вода и излезе оттам по-крепка от слънцето и въздуха за търтеите.

КРАЙ

© 1936 П. Г. Удхаус
© 1997 Жечка Георгиева, превод от английски

P. G. Wodehouse
Tried in the Furnace, 1936

Сканиране: NomaD, 2007
Разпознаване и редакция: sir_Ivanhoe, 2007

Публикация:

П. Г. Удхаус
СТРИХНИН В СУПАТА...
И МНОГО ДРУГИ ИСТОРИИ
Английска

Подбор и превод от английски: Жечка Георгиева
Художествено оформление: Момчил Колчев
Печатни коли 38. Формат 84/108/16
ИК „КОЛИБРИ“, София, 1997
Печат: „АБАГАР“ ЕООД, В. Търново
ISBN 954-529-065-X

P. G. WODEHOUSE
Very Good Jeeves
Carry on Jeeves
Young Men In Spats
Eggs, Beans and Crumpets
Meet Mr. Mulliner
Mulliner Nights

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4554>]